

Presidentinvaalit 2018

Katsaus äänestämiseen presidentinvaalissa

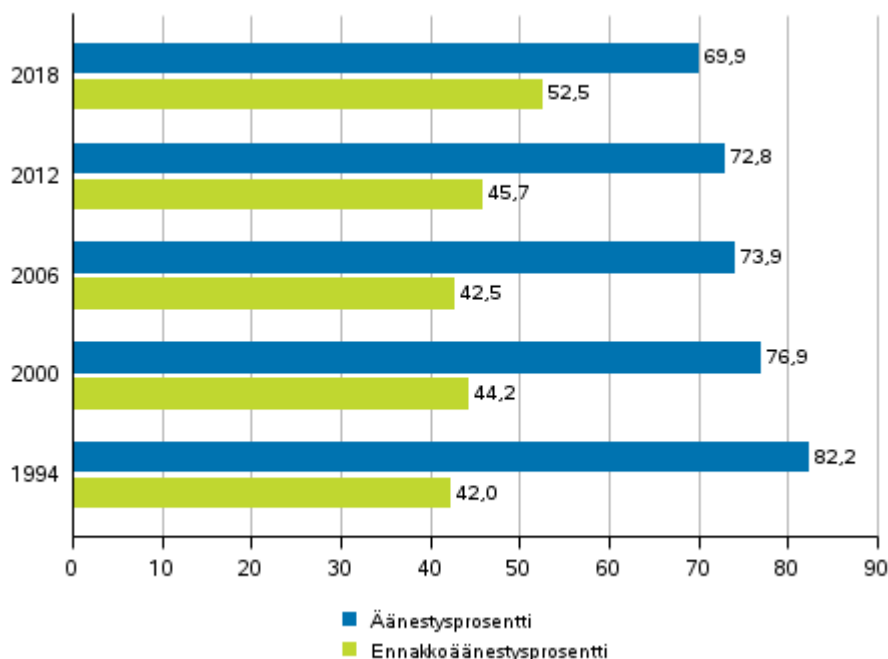
Yli puolet äänestäjistä äänesti ennakkoon

Korjattu 5.4.2018. Korjatut kohdat on merkitty punaisella

Tilastokeskus julkaisee vuoden 2018 presidentinvaalin I vaalista tietoa äänestäneiden taustoista. Vuoden 2018 presidentinvaalin ensimmäisessä vaalissa Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti oli 69,9 prosenttia. Vaalissa äänesti ennakkoon yli puolet äänestäneistä, 52,5 prosenttia. Äänestysprosentti pieneni edellisen presidentinvaalin I vaalista 2,9 prosenttiyksikköä. Yksityiskohtaista tietoa äänestämisestä ja äänestäneiden taustoista löytyy katsauksesta: Äänestäneet presidentinvaalissa 2018.

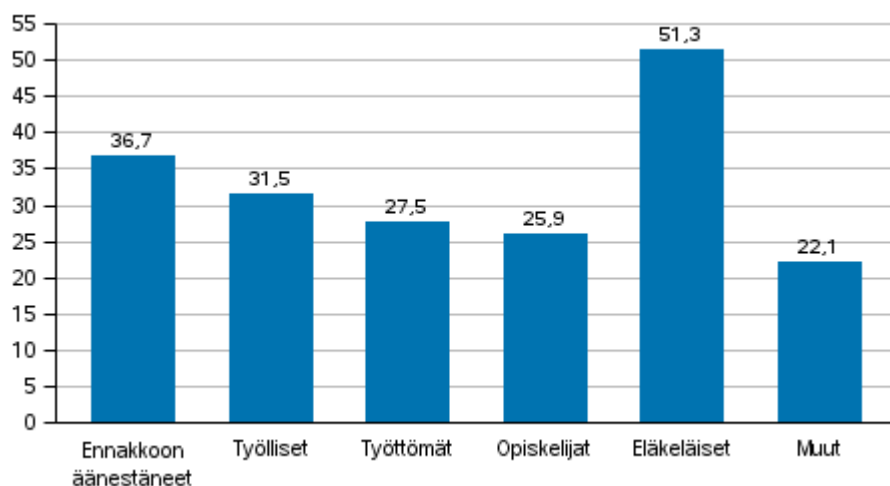
Tietoa vaalipäivänä äänestäneistä saatiin 134 kunnasta, joista 79 kunnasta tieto saatiin kaikilta äänestysalueilta. Kaikkiaan tieto saatiin 607 äänestysalueelta Manner-Suomessa. Nämä äänestysalueet kattoivat 38,3 prosenttia vaalissa äänioikeutetuista.

Äänestysprosentti ja ennakkoäänestysprosentti (Suomessa asuvat Suomen kansalaiset) presidentinvaalin I vaalissa 1994–2018

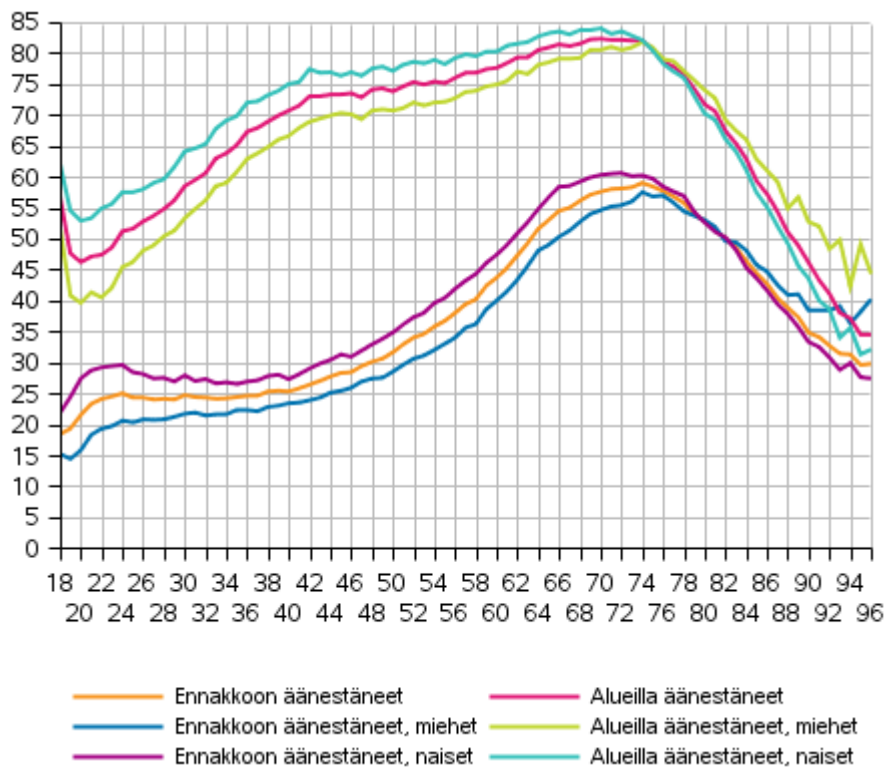
Ennakkoon vaalissa äänesti 1 559 488 Suomessa asuvaa äänioikeutettua, eli 36,7 prosenttia kaikista äänioikeutetuista. Äänioikeutetuista eläkeläisistä äänesti ennakkoon 51,3 prosenttia. Muissa pääasiallisen toiminnan ryhmissä ennakkoon äänestäneiden osuus äänioikeutetuista jäi alle kaikkien ennakkoon äänestäneiden tason. Kaikista ennakkoon äänestäneistä työllisiä oli 44,1 ja eläkeläisiä 43,8 prosenttia.

Ennakkoon äänestäneiden (Suomessa asuvat Suomen kansalaiset) osuus äänioikeutetuista pääasiallisen toiminnan ryhmissä presidentinvaalin I vaalissa 2018, %

Aktiivisimmat ennakkoäänestäjät koko maassa olivat 74-vuotiaat (59,0 %), suhteellisesti vähiten ennakkoon äänestäneitä oli 18-vuotiaiden joukossa (18,4 %). Niillä äänestysalueilla joilta tieto oli saatavilla, korkein sekä ennakkoon että vaalipäivänä tapahtuneen äänestämisen huomioiva äänestysprosentti oli 70-vuotiailla, 82,3 prosenttia. Alle 90-vuotiaasta väestöstä vastaavasti matalin äänestysprosentti oli 20-vuotiailla, 46,2 prosenttia.

Ennakkoon äänestäneet koko maassa ja kaikki äänestäneet alueilla (Suomessa asuvat Suomen kansalaiset) sukupuolen ja iän mukaan presidentinvaalin I vaalissa 2018, %

Tilastokeskuksen vaalitulospalvelut

Tarkemmat vaalitulostiedot löytyvät Tilastokeskuksen PX-Web tietokantapalvelusta.

[Vaalikarttapalvelu](#)

[Tietokantataulukot](#)

Sisällys

1. Äänestäneet presidentinvaalissa 2018.....	5
Analyysin aineisto.....	5
Aineiston kattavuus.....	6
Ikä ja sukupuoli.....	6
Pääasiallinen toiminta, koulutus ja perheasema.....	8
Tulotaso.....	14
Ulkomaalaistausta.....	16

Taulukot

Taulukko 1. Koko maassa ennakkoon äänestäneiden ja kaikkien alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista sukupuolen ja iän mukaan presidentinvaalissa 2018, %.....	8
Taulukko 2. Koko maassa ennakkoon ja kaikkien alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista iän ja koulutusasteen mukaan presidentinvaalissa 2018, %.....	10
Taulukko 3. Koko maassa ennakkoon ja kaikkien alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista perheaseman mukaan presidentinvaalissa 2018, %.....	12
Taulukko 4. Äänioikeutettujen tulodesiilien alarajat presidentinvaalissa 2018, euroa.....	15
Taulukko 5. Koko maassa ennakkoon ja kaikkien alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista sukupuolen ja kielen mukaan presidentinvaalissa 2018, %.....	16
Taulukko 6. Koko maassa ennakkoon ja kaikkien alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista syntyperän ja iän mukaan presidentinvaalissa 2018, %.....	17

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Vaalipäivän äänestystiedot: osuus äänioikeutetuista presidentinvaalissa 2018, %.....	18
Liitetaulukko 2. Äänioikeutettujen taustatekijöitä presidentinvaalissa 2018.....	22

Kuviot

Kuvio 1. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista iän mukaan presidentinvaalissa 2018, %.....	7
Kuvio 2. Äänioikeutetut ja ennakkoon äänestäneet koko maassa pääasiallisen toiminnan mukaan presidentinvaalissa 2018, %.....	8
Kuvio 3. Äänioikeutetut ja kaikki äänestäneet alueilla pääasiallisen toiminnan mukaan presidentinvaalissa 2018, %.....	9
Kuvio 4. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista tietyissä perheaseman ryhmissä presidentinvaalissa 2018, %.....	11
Kuvio 5. Alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista, 18–24-vuotiaat miehet perheaseman mukaan presidentinvaalissa 2018, %.....	13
Kuvio 6. Alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista, 18–24-vuotiaat naiset perheaseman mukaan presidentinvaalissa 2018, %.....	14
Kuvio 7. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista tulodesiileittäin presidentinvaalissa 2018, %.....	15
Kuvio 8. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista kieliryhmän mukaan presidentinvaalissa 2018, %.....	17
Presidentinvaalit, laatuseloste.....	23

1. Äänestäneet presidentinvaalissa 2018

Tässä katsauksessa tarkastellaan presidentinvaalissa 2018 äänioikeutettuja ja äänestäneitä eri taustatekijöiden mukaan. Tiedot äänioikeutetuista ja äänestäneistä on saatu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmän äänioikeusrekisteristä. Yksilötason taustatiedot perustuvat Tilastokeskuksen aineistoihin, muun muassa väestö-, työssäkäynti- ja perhetilastoihin sekä tutkintorekisteriin. Tarkastelun kohteena olevat ryhmät ovat yhtäältä kaikki presidentinvaalissa 2018 äänioikeutetut ja ennakkoon äänestäneet, toisaalta äänioikeutetut ja kaikki äänestäneet sellaisilla äänestysalueilla, joilla oli käytössä sähköinen äänioikeusrekisteri vuoden 2018 presidentinvaalissa.

Sähköinen äänioikeusrekisteri mahdollistaa äänestysaktiivisuuden tarkastelun myös vaalipäivän äänien osalta. Kaikki äänestäneet sisältävä tieto antaa täydellisen kuvan äänestysaktiivisuudesta, sillä sen avulla voidaan huomioida luotettavasti myös äänestämättä jättäneet. Tämä ei ole mahdollista vain ennakkoon äänestäneet sisältävän aineiston kohdalla. Tässä katsauksessa viitataan ennakkoon äänestäneillä kaikkiin koko maassa ennakkoon äänestäneisiin ja kaikilla äänestäneillä em. alueilla vaalipäivänä ja ennakkoon äänestäneisiin.

On tärkeää huomioida, että katsauksessa esitetyt tiedot kaikista äänestäneistä eivät kata koko maata tai kaikkia äänioikeutettuja. Kaikilla äänestäneillä viitataan tässä katsauksessa äänestystapahtumaan niillä alueilla, joilta tieto oli saatavissa. Tässä katsauksessa esitetyt tietoja ei ole muokattu mitenkään, esim. painottamalla aineistoa taustatekijöiden perusteella, vaan jakaumat esitetään sellaisena kuin ne aineistossa ovat. Toisin sanoen, kaikista äänestäneistä alueilla esitetyt tiedot koskevat niitä kuntia, äänestysalueita ja äänioikeutettuja, joista tieto oli saatavilla. Katsauksessa esitetyt analyysit koskevat luonnollisesti presidentinvaalin I vaalia.

Analyysin aineisto

Katsauksen analyysijä tarkasteltaessa on tärkeä huomata, että analyyseissa on mukana kaksi toisistaan erillistä, mutta osittain päällekkäistä äänestäjäryhmää. Katsauksen tekstissä, taulukoissa ja kuvioissa käytetään näistä äänestäjäryhmistä seuraavia termejä:

1. Ennakkoon äänestäneet, joka kattaa kaikki vaalissa ennakolta äänestäneet
2. Kaikki äänestäneet alueilla, joka kattaa sekä ennakkoon että vaalipäivänä äänestäneet (s.o. kaikki äänestäneet) niillä äänestysalueilla, joilla oli käytössä sähköinen äänioikeusrekisteri

Katsauksessa käytetyt äänestäjäryhmät eivät ole toisensa poissulkevia. Koko maan ennakkoon äänestäneet sisältää myös em. alueilla ennakkoon äänestäneet äänioikeutetut. Kaikki äänestäneet alueilla puolestaan kattaa myös kaikki ko. alueilla ennakolta äänestäneet. Näin ollen ryhmä ”ennakkoon äänestäneet” kuvaa nimensä mukaisesti ennakkoon äänestäneitä äänioikeutettuja koko maassa, ryhmä ”kaikki äänestäneet alueilla” kattaa vaalipäivänä ja ennakkoon äänestäneet rajatussa määrässä äänestysalueita.

Katsauksen aineisto on rajattu Suomessa asuviin äänioikeutettuihin. Presidentinvaalissa 2018 oli yhteensä 4 246 803 Suomessa asuvaa äänioikeutettua. Näistä äänioikeutetuista äänesti ennakolta 1 559 488, eli 36,7 prosenttia kaikista äänioikeutetuista. Äänestysalueilla, joista saadaan tieto myös vaalipäivän äänestämisestä, oli yhteensä 1 625 579 äänioikeutettua. Täydellinen äänestystieto saadaan siis 38,3 prosentista äänioikeutetuista.

Kaikkiin äänioikeutettuihin ei pystytty yhdistämään lainkaan yksilötason taustatekijöitä ja tällaiset tapaukset pudotettiin aineistosta pois. Näin ollen käytetyssä aineistossa on koko maan osalta yhteensä 4 240 799 ja tarkasteltujen alueiden osalta 1 623 953 äänioikeutettua. On huomattava, että yksittäisten analyysissä käytettyjen taustamuuttujien kohdalla nämä lukumäärät saattavat olla em. lukuja pienempiä, riippuen kuinka kattavasti taustatekijöitä pystyttiin yhdistämään äänioikeutettuihin. Käytännössä tämä näkyy mm. siinä, että kuvioissa ja taulukoissa esitetyt tietyt jakaumat saattavat vaihdella hieman muuttujittain.

Aineiston kattavuus

Äänestysalueet ja kunnat, joilta saatiin kaikki äänestystiedot, eivät jakaudu täysin tasaisesti koko maan tasolla. Tietoa myös vaalipäivän äänestämisestä saatiin yhteensä 134 kunnasta, 79 kunnasta tieto saatiin kokonaan, eli kaikilta äänestysalueilta, osasta äänestysalueita tieto saatiin 55 kunnasta.

Vaalipäivän äänestystietoa saatiin kaikista Manner-Suomen vaalipiireistä. Tietojen kattavuus kuitenkin vaihtelee vaalipiireittäin. Kattavin tieto saatiin Keski-Suomen vaalipiiristä, 77,7 prosentista vaalipiirin äänioikeutetuista. Koko maan tasoa kattavampaa tietoa saatiin myös Oulun (70,9 % äänioikeutetuista), Lapin (69,8 %), Uudenmaan (45,6 %), Satakunnan (41,9 %), Pirkanmaan (40,4 %) ja Varsinais-Suomen (39,2 %) vaalipiireistä. Pienin kattavuus vaalipäivän äänestystiedoissa oli Helsingin vaalipiirissä, josta tieto saatiin vain kahdelta äänestysalueelta ja 1,4 prosentista äänioikeutettuja. Toisin sanoen käytettävissä olevassa aineistossa Helsingin vaalipiiri on selvästi aliedustettu. (ks. Liitetaulukko 1.)

Liitetaulukossa 2. tarkastellaan äänioikeutettujen taustatekijöitä koko maassa ja alueilla, joista saatiin täydellinen äänestystieto. Presidentinvaaleissa 2018 äänioikeutetut olivat keskimäärin 50,8-vuotiaita. Tältä osin alueiden äänioikeutetut eivät merkittävästi eroa kaikista äänioikeutetuista. Äänioikeutetuista miehiä oli koko maassa 48,6 prosenttia, suhteellisesti yhtä paljon kuin alueilla.

Koko maan äänioikeutettujen mediaanitulo on hieman alueiden äänioikeutettuja suurempi. Ero on noin 400 euroa vuodessa. Tulotaso on koko maan keskiarvoa matalampi erityisesti sellaisten kuntien äänestysalueilla, joista ei saatu täyttä tietoa.

Koulutusasteen osalta tarkasteltavat alueet eivät oleellisesti poikkea koko maasta. Koko maassa äänioikeutetut olivat keskimäärin hieman korkeammin koulutettuja kuin tarkastelluilla sähköisen äänioikeusrekisterin alueilla. Ero näkyy erityisesti korkeimmassa tarkastellussa koulutusryhmässä, ylemmän korkeakoulututkinnot tai tutkijakoulutuksen suorittaneissa, joita koko maassa oli 1,2 prosenttiyksikköä enemmän kuin alueilla. Erityisesti koulutuksen kohdalla Helsingin vaalipiirin aliedustus vaikuttaa aineiston jakaumiin.

Pääasiallisen toiminnan luokissa on pieniä eroja kaikkien äänioikeutettujen ja alueilla asuneiden äänioikeutettujen välillä. Koko maassa työllisiä oli hieman (0,6 prosenttiyksikköä) alueita enemmän, vastaavasti alueilla oli enemmän opiskelijoita (0,6 prosenttiyksikköä). Eläkeläisiä sen sijaan oli alueilla ja koko maassa suhteellisesti saman verran. Alueilla oli 1,5 prosenttiyksikköä koko maata enemmän suomenkielisiä äänioikeutettuja. Suomalaistaustaisten osuus oli sen sijaan alueilla 0,4 prosenttiyksikköä koko maata suurempi. Presidenttiehdokkaiden kannatuksessa ei ollut merkittävää eroa koko maan ja alueiden välillä.

Tässä luvussa ja liitetaulukoissa 1. ja 2. esitetyt seikat on syytä ottaa huomioon, mikäli halutaan yleistää kaikkien sähköisen äänioikeusrekisterin alueilla äänestäneistä saatuja tietoja kaikkiin äänioikeutettuihin.

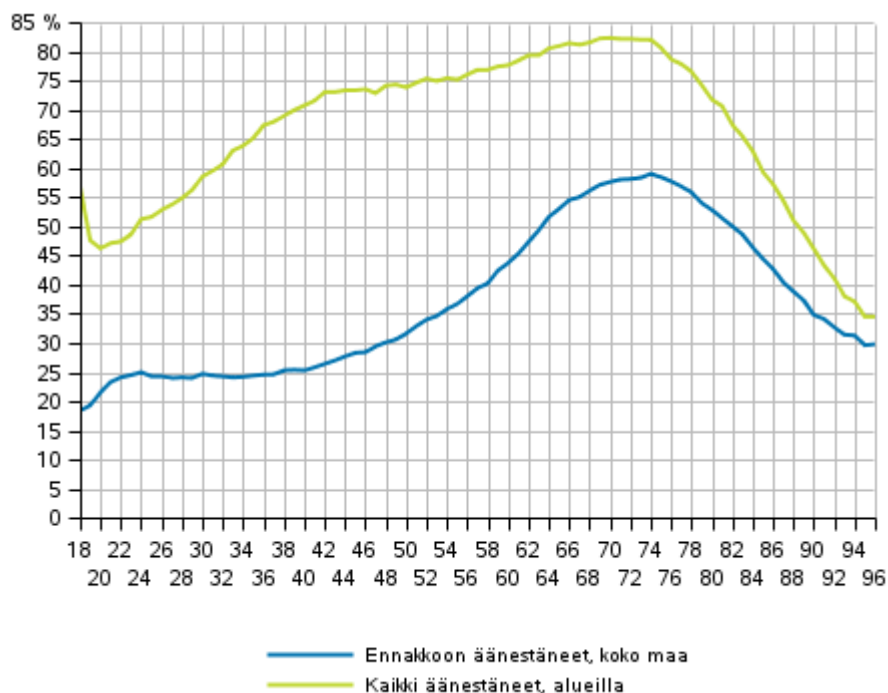
Ikä ja sukupuoli

Vuoden 2018 presidentinvaalien ensimmäisellä kierroksella äänesti ennakkoon 1 559 488 Suomessa asuvaa äänioikeutettua, mikä on 36,7 prosenttia kaikista Suomessa asuvista äänioikeutetuista. Tilastokeskuksen ilmoittama ennakkoäänestysprosentti on 52,5. Ennakkoäänestysprosentti saadaan laskemalla ennakkoon äänestäneiden osuus äänestäneistä. Tässä katsauksessa äänestäneitä tarkastellaan suhteessa äänioikeutettuihin, joten ilmoitetut prosenttiluvut ovat ennakkoäänestysprosenttia pienempiä.

Äänestysalueilla, joilta saatiin kaikki äänestystiedot, äänensä vaaleissa antoi yhteensä 1 126 333 äänioikeutettua, eli 69,3 prosenttia alueiden äänioikeutetuista. Ennakkoon näillä alueilla äänesti 37,7 ja vaalipäivänä 31,5 prosenttia äänioikeutetuista.

Ikä vaikuttaa selvästi äänestämiseen. Ennakkoon koko maassa äänestäneiden osuus äänioikeutetuista ylittää 30 prosentin osuuden 48 ikävuoden kohdalla, jonka jälkeen osuus kasvaa aiempaa nopeammin. Ennakkoon äänestäminen oli yleisintä 74-vuotiaiden joukossa, joista 59,0 prosenttia äänesti ennakkoon. Ennakkoon äänestäneiden osuus alkaa laskea 74 ikävuoden jälkeen, ennakkoon äänestäneiden osuus laskee alle 30 prosentin 95-vuotiaiden ikäryhmässä. (Kuvio 1.)

Kuvio 1. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista iän mukaan presidentinvaalissa 2018, %

Kaikkien äänestäneiden osuus äänioikeutetuista niillä äänestysalueilla, joilta saatiin myös vaalipäivän äänestystieto antaa ilmiöstä ennakkoon äänestämistä kattavamman kuvan. Äänioikeusiän vuoden 2018 presidentinvaalipäivänä saavuttaneiden 18-vuotiaiden äänestysprosentti oli alueilla 56,9. Äänestysprosentti kuitenkin putoaa 46,2 prosenttiin 20-vuotiaiden ryhmässä. Tämän jälkeen äänestysprosentti kasvaa verrattain tasaisesti 42-vuotiaiden ikäryhmän 73,0 prosenttiin, jonka jälkeen kasvu on hitaampaa. Äänestysprosentti on korkeimmillaan 70-vuotiaiden ryhmässä (82,3 %). Yli 74-vuotiailla äänestysprosentti laskee verrattain nopeasti, 20-vuotiaiden taso alittuu kuitenkin vasta 90-vuotiaiden ikäryhmässä. (Kuvio 1.)

Naiset äänestivät miehiä aktiivisemmin niin ennakkoon koko maassa kuin vaalipäivänä ja ennakkoon alueillakin, lukuun ottamatta kaikkein vanhinta tarkasteltua ikäryhmää. Koko maassa äänioikeutetuista naisista äänesti ennakkoon 40,0 prosenttia, lähes 7 prosenttiyksikköä miehiä enemmän.

Kaikki äänestäneet huomioiva äänestysprosentti alueilla oli niin ikään naisilla suurempi. Alueilla naisista äänesti 72,3 prosenttia, noin 6 prosenttiyksikköä miehiä enemmän. Ikäryhmittäin tarkasteltuna naiset äänestivät miehiä aktiivisemmin kaikissa, paitsi 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä. Ikäjakauman toisessa päässä nuorten 18–19-vuotiaiden äänioikeutettujen äänestysaktiivisuus oli hieman yli 4 prosenttiyksikköä korkeampi kuin 20–24-vuotiaiden ryhmässä. Kuten myös kuvioista 1 käy ilmi, nuorten vaalipäivänä ja ennakkoon äänestämisen huomioiva äänestysaktiivisuus alueilla laskee pian äänioikeusiän saavuttamisen jälkeen. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Koko maassa ennakkoon äänestäneiden ja kaikkien alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista sukupuolen ja iän mukaan presidentinvaalissa 2018, %

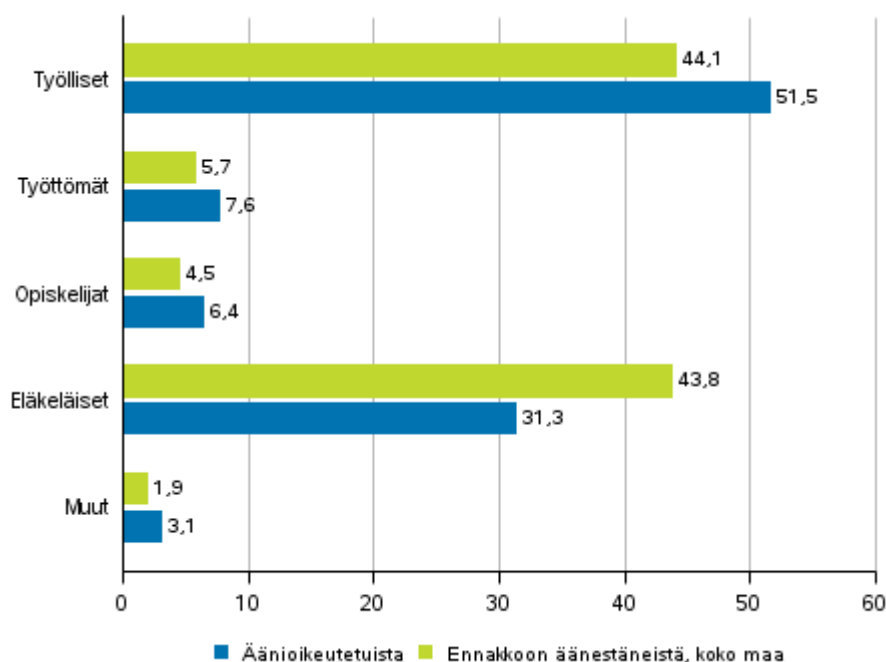
Ikäluokka	Yhteensä		Miehet		Naiset	
	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla
Yhteensä	36,7	69,3	33,2	66,1	40,0	72,3
18-19	18,9	52,3	14,8	46,3	23,1	58,3
20-24	23,7	48,1	18,8	41,8	28,9	54,9
25-34	24,2	57,4	21,2	52,6	27,4	62,6
35-44	25,6	70,0	23,2	66,0	28,1	74,2
45-54	31,8	74,3	28,6	70,9	34,9	77,6
55-64	43,4	77,7	39,6	74,9	47,1	80,5
65-74	56,5	81,7	53,3	80,0	59,4	83,3
75-	49,3	66,8	51,0	71,0	48,2	64,1

Pääasiallinen toiminta, koulutus ja perheasema

Presidentinvaalissa 2018 pääasiallisen toiminnan ryhmistä eniten koko maassa äänestivät ennakkoon työlliset, joita oli 44,1 prosenttia kaikista ennakkoon äänestäneistä. Eläkeläisiä oli ennakkoon äänestäneistä lähes yhtä paljon (43,8 prosenttia). Työllisiä oli ennakkoon äänestäneiden joukossa vähemmän ja eläkeläisiä enemmän kuin kaikkien äänioikeutettujen joukossa. Muissa pääasiallisen toiminnan ryhmissä ennakkoon äänestäneitä oli suhteellisesti vähemmän kuin äänioikeutettujen joukossa. (Kuvio 2.)

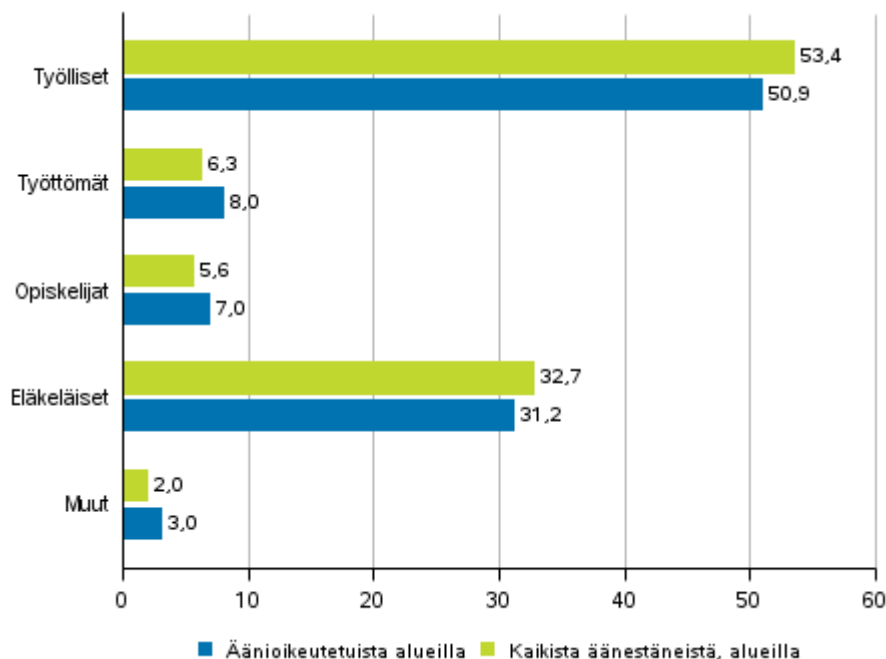
Kaikista alueilla äänestäneistä työllisissä ja eläkeläisissä ryhmän osuus on suurempi kuin ryhmien vastaava osuus kaikista äänioikeutetuista. Sen sijaan alueilla työttömien, opiskelijoiden ja muun pääasiallisen toiminnan ryhmään kuuluvien osuus äänestäneistä jäi alle ryhmien suhteellisen koon kaikissa äänioikeutetuissa. (Kuvio 3.)

Kuvio 2. Äänioikeutetut ja ennakkoon äänestäneet koko maassa pääasiallisen toiminnan mukaan presidentinvaalissa 2018, %

Kuvio 3. Äänioikeutetut ja kaikki äänestäneet alueilla pääasiallisen toiminnan mukaan presidentinvaalissa 2018, %

Korkea koulutus lisää äänestämisen todennäköisyyttä. Presidentinvaalissa keskimääräistä useammin ennakkoon koko maassa äänestivät alimman korkea-asteen tai sitä korkeamman koulutusasteen suorittaneet äänioikeutetut. Ilmiö näkyy selvästi myös kaikkien alueilla äänestäneiden kohdalla, ylemmän korkeakoulututkinnon tai tutkijakoulutuksen suorittaneiden äänestysprosentti oli 19,1 prosenttiyksikköä kaikkia äänioikeutettuja suurempi.

Aiemmin on huomattu iän selvä yhteys äänestysaktiivisuuteen. Tämä näkyy myös koulutusryhmissä, joissa käytännössä kaikissa äänestysaktiivisuus kasvaa iän myötä, lukuun ottamatta kaikkein vanhinta ikäryhmää, eli 75 vuotta täyttäneitä. Yli 90 prosentin ennakkoon ja vaalipäivänä äänestämisen sisältävään äänestysaktiivisuuteen päästään vähintään ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden 55–74-vuotiaiden ja alemman korkeakouluasteen suorittaneiden 65–74-vuotiaiden joukossa. Iän vaikutus näkyy niin ennakkoon koko maassa äänestäneiden kuin kaikkien alueilla äänestäneidenkin kohdalla. (Taulukko 2.)

Taulukkoa 2. tulkitessa on syytä huomata, että alimman korkea-asteen tutkinnot vähentyvät väestössä, eikä koulutusryhmään tule Suomesta enää uusia tutkintoja, joten koulutusryhmän ikärakenne poikkeaa selvästi muista ryhmistä. Alimman korkea-asteen koulutus kattaa keskiasteen yläpuolella olevat tutkinnot, jotka eivät ole ammattikorkeakoulututkintoja.

Taulukko 2. Koko maassa ennakkoon ja kaikkien alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista iän ja koulutusasteen mukaan presidentinvaalissa 2018, %

		Yhteensä	Perusaste	Toinenaste	Alin korkeaste	Alempi korkea koulusta	Ylempi korkea koulusta, tutkijakoulutus
Yhteensä	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	36,7	34,2	33,6	48,9	38,4	42,1
	Kaikki äänestäneet, alueilla	69,3	57,3	65,2	84,8	80,8	88,3
18-24	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	22,4	16,5	25,9	..	45,5	..
	Kaikki äänestäneet, alueilla	49,2	44,0	51,9	..	78,0	..
25-34	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	24,2	11,6	20,2	14,4	33,2	38,7
	Kaikki äänestäneet, alueilla	57,4	29,8	51,8	38,8	74,6	83,4
35-44	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	25,6	16,0	22,7	29,3	29,1	31,9
	Kaikki äänestäneet, alueilla	70,0	42,3	62,9	78,8	80,0	86,6
45-54	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	31,8	22,4	30,1	36,3	34,6	36,2
	Kaikki äänestäneet, alueilla	74,3	51,9	69,1	82,8	83,5	89,1
55-64	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	43,4	35,8	42,1	49,2	48,2	47,7
	Kaikki äänestäneet, alueilla	77,7	64,3	74,8	85,9	87,6	90,9
65-74	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	56,5	50,5	56,2	64,6	63,8	64,0
	Kaikki äänestäneet, alueilla	81,7	74,6	81,8	89,6	91,0	92,9
75-	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	49,3	43,5	52,5	62,3	64,7	66,2
	Kaikki äänestäneet, alueilla	66,8	60,0	71,6	80,9	83,6	87,8

Äänestäneiden perheasemaa tarkastellaan rajattujen perheaseman luokkien avulla. Huomiota kiinnitetään avio- tai avoliitossa eläviin (parisuhde) ja perheettömiin, lasten lukumäärän sekä äänioikeutettujen ikään.

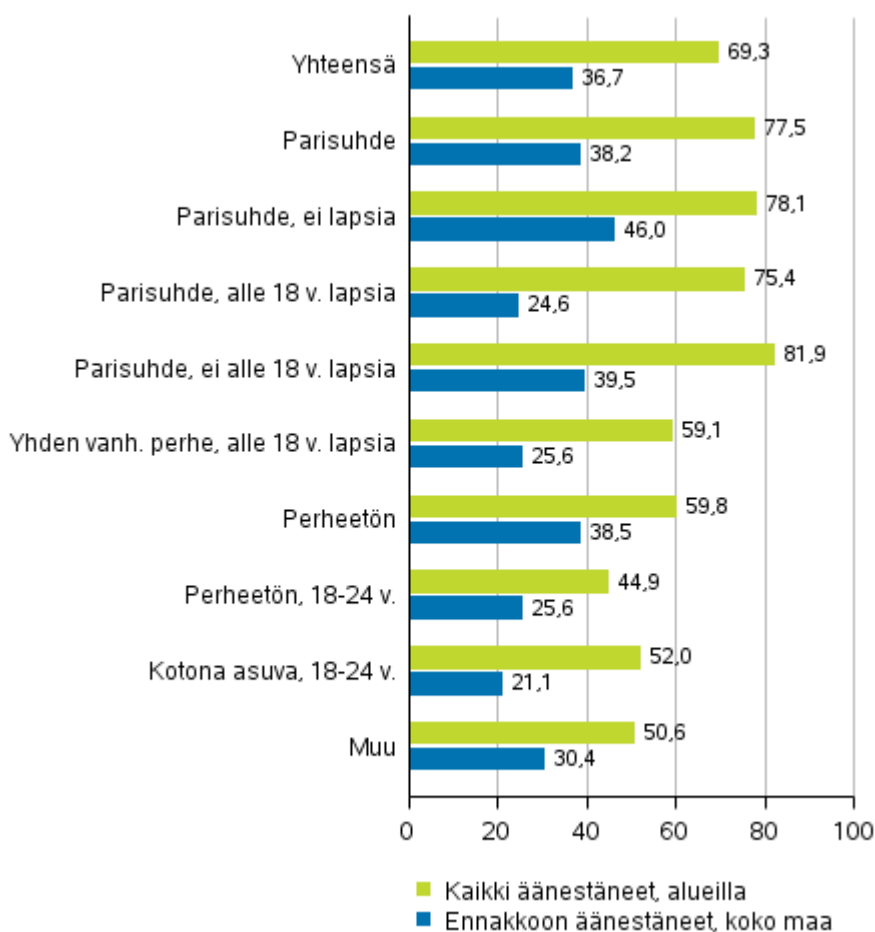
Parisuhteessa elävät äänestivät alueilla selvästi perheettömiä aktiivisemmin, parisuhteessa elävien äänestysprosentti oli yli 17 prosenttiyksikköä suurempi kuin perheettömillä. Lasten määrällä tai iällä ei

ole merkittävää vaikutusta parisuhteessa elävien äänestysaktiivisuuteen. Yhden vanhemman perheen vanhempien äänestysaktiivisuus sen sijaan jäi 59,1 prosenttiin.

Tarkasteltaessa nuorten, 18–24-vuotiaiden äänioikeutettujen äänestysaktiivisuutta, voidaan havaita että kotona (vanhempiensa kanssa) asuvien äänestysprosentit ovat korkeampia kuin saman ikäisten perheisiin kuulumattomien. Perheisiin kuulumattomat sisältävät sekä yksin että muun tai muiden henkilöiden kanssa asuvat. Ero ryhmien äänestysaktiivisuudessa alueilla on noin 7 prosenttiyksikköä.

Äänestäneiden ikäryhmittäinen tarkastelu ei oleellisesti muuta kuvaa perheaseman vaikutuksesta. Pääsääntöisesti äänestysprosentti kasvaa kaikissa perheaseman ryhmissä iän myötä, lukuun ottamatta vanhinta, 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmää. Perheaseman kohdalla ryhmä “Muu” sisältää kotona asuvat yli 24-vuotiaat, aikuisen lapsen kanssa asuvat yhden vanhemman perheen vanhemmat, laitosväestön ja luokittelemattomat henkilöt sekä henkilöt, joiden perheasemasta ei ole tietoa. (Kuvio 4., Taulukko 3.)

Kuvio 4. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista tietyissä perheaseman ryhmissä presidentinvaalissa 2018, %

Taulukko 3. Koko maassa ennakkoon ja kaikkien alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista perheaseman mukaan presidentinvaalissa 2018, %

		Yhteensä	Parisuhde	Parisuhde, ei lapsia	Parisuhde, alle 18 v. lapsia	Parisuhde, ei alle 18 v. lapsia	Yhden vanh. perhe, alle 18 v. lapsia	Perheetön	Muu
Yhteensä	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	36,7	38,2	46,0	24,6	39,5	25,6	38,5	30,4
	Kaikki äänestäneet, alueilla	69,3	77,5	78,1	75,4	81,9	59,1	59,8	50,6
18-24	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	22,4	22,1	23,5	13,0	..	8,5	25,6	16,3
	Kaikki äänestäneet, alueilla	49,2	51,2	52,3	44,1	..	21,6	44,9	28,8
25-34	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	24,2	23,6	27,5	19,7	..	16,2	26,3	23,7
	Kaikki äänestäneet, alueilla	57,4	64,5	65,0	64,1	..	40,2	50,0	44,4
35-44	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	25,6	24,7	29,1	23,7	24,1	25,1	28,9	27,0
	Kaikki äänestäneet, alueilla	70,0	75,6	69,4	77,0	67,1	61,5	56,6	46,2
45-54	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	31,8	31,0	35,0	28,2	33,1	31,2	34,2	32,3
	Kaikki äänestäneet, alueilla	74,3	79,9	75,9	81,8	81,5	69,5	60,9	58,4
55-64	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	43,4	44,2	46,4	33,8	40,2	36,0	42,7	38,4
	Kaikki äänestäneet, alueilla	77,7	83,3	83,2	82,8	84,3	73,1	66,9	62,7
65-74	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	56,5	58,6	59,3	41,6	50,9	48,0	53,2	44,4
	Kaikki äänestäneet, alueilla	81,7	86,7	87,0	81,0	83,8	77,0	72,8	61,8
75-	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	49,3	55,3	55,9	..	44,7	..	45,9	29,0
	Kaikki äänestäneet, alueilla	66,8	76,9	77,3	..	68,4	..	60,0	39,0

Kuvioissa 5 ja 6 tarkastellaan nuorten, 18–24-vuotiaiden äänioikeutettujen äänestysaktiivisuutta yksivuotiskäryhmissä sukupuolen ja perheaseman mukaan. Perheaseman luokista esitetään kuvioissa luokat kotona asuva ja perheetön. Rajauksen avulla tarkastellaan asumismuodon vaikutusta nuorten äänestysaktiivisuuteen. Kuvioissa esitetään tieto kaikista ko. ryhmiin kuuluvista niillä äänestysalueilla

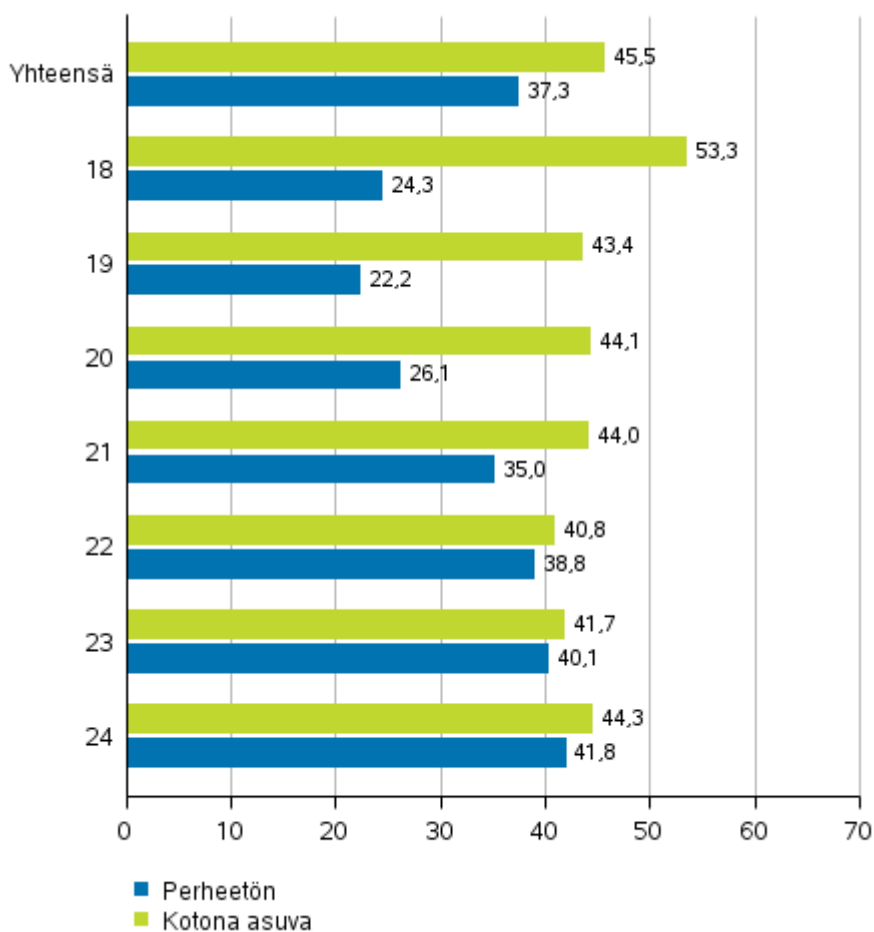
joilta tieto on saatavissa. Esitetty tieto sisältää äänestämisen vaalipäivänä ja ennakkoon, tietoa ennakkoon äänestämisestä koko maassa ei siis esitetä.

Kuvioissa 5 ja 6 esitettyjä tietoja tarkastellessa on huomioitava, että tieto äänioikeutetun perheasemasta on vuodelta 2016. Käytännössä siis tieto on poimittu noin 13 kuukautta ennen vuoden 2018 presidentinvaalin I vaalia. Kuvioissa 5 ja 6 esitetty, vuoden 2018 vaalissa äänioikeutetut, 18-vuotiaat ovat olleet perheasematiedon keräämisen aikaan siten 16–17-vuotiaita, 19 vuotiaat 17–18-vuotiaita jne. Tämä vaikuttaa väistämättä ryhmien kokoon, erityisesti nuorimmissa yksivuotisikäryhmissä. Käytännössä voidaan olettaa, että yksin asuvia oli näissä ikäryhmissä enemmän kuin analyysin pohjana käytetyssä aineistossa.

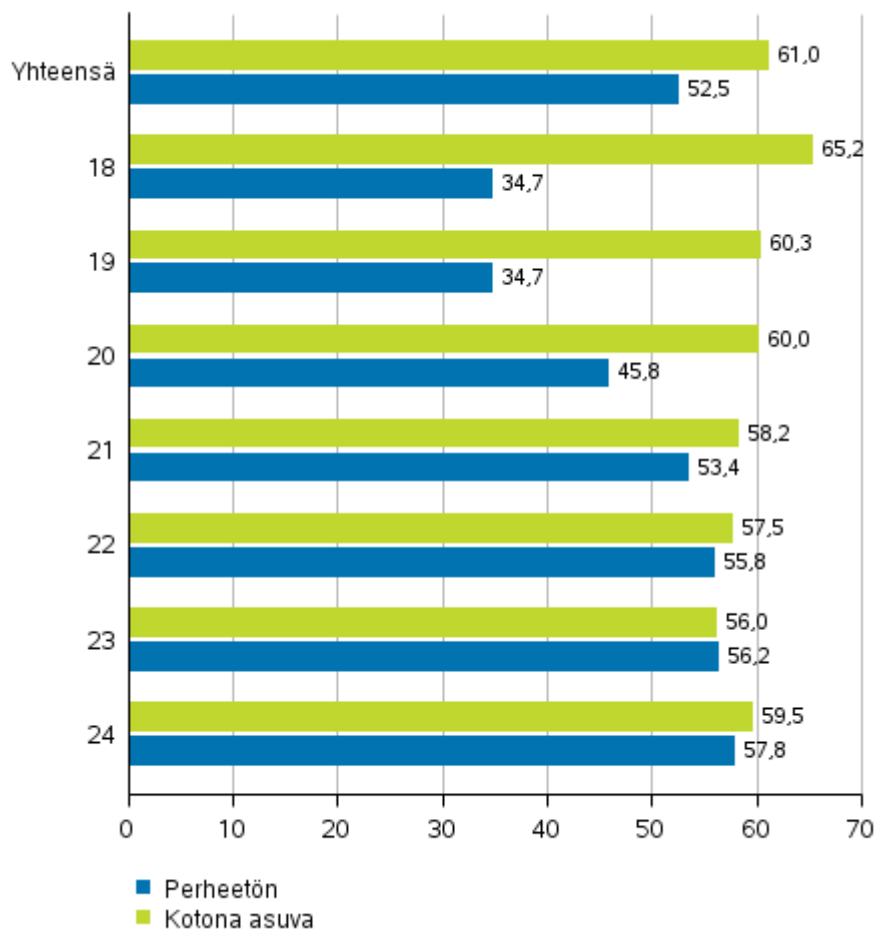
Erityisesti nuorimmissa tarkastelluissa yksivuotisikäryhmissä perheettömien nuorten osuus ikäryhmästä on aineistossa pieni. Tarkastelluissa perheaseman luokissa äänioikeutetuista 18-vuotiaista miehistä 3,6 prosenttia oli perheettömiä, naisista vastaavasti 7,5 prosenttia. Miesten osuus nousee 19-vuotiaissa 9,3 ja naisten 15,5 prosenttiin. Seuraavassa, 20-vuotiaiden ikäryhmässä, miehistä 20,1 ja naisista 34,7 prosenttia kuuluu perheettömään väestöön.

Kuviosta 5 voidaan havaita, että nuorten (18–20-vuotiaiden) miesten kohdalla kotona asuvien äänestysaktiivisuus on merkittävästi perheettömiä suurempi. Naisten kohdalla tilanne on pitkälti samankaltainen, tosin nuorten naisten äänestysaktiivisuus on yleisesti miehiä korkeampi kaikissa ikäryhmissä (kuvio 6.). Näiden ikävuosien jälkeen ero kotona asuvien ja perheettömien välillä kapenee sekä miesten että naisten kohdalla ja 22 ikävuodesta eteenpäin ero ei ole enää suuri.

Kuvio 5. Alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista, 18–24-vuotiaat miehet perheaseman mukaan presidentinvaalissa 2018, %

Kuvio 6. Alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista, 18–24-vuotiaat naiset perheaseman mukaan presidentinvaalissa 2018, %

Tulotaso

Äänestäneiden ja äänioikeutettujen tulotaso tarkastellaan valtionveronalaisten rahatulojen avulla. Tulotiedot on saatu viimeksi vahvistetusta verotuksesta vuodelta 2016. Valtionveronalaiset tulot muodostuvat palkkatuloista, yrittäjätuloista ja muista valtionveronalaisista tuloista, jotka sisältävät muut ansiotulot, eläketulot, työttömyysturvaetuudet sekä muut sosiaaliturvaetuudet. Valtionveronalaisia tuloja eivät ole muun muassa julkisyhteisöiltä saadut stipendit ja apurahat, ulkomailta saadut palkkatulot tietyn edellytyksin, osa julkiselta sektorilta saaduista sosiaaliturvaetuuksista sekä verovapaat korkotulot.

Katsauksen aineistossa äänioikeutettujen tulot on jaettu desiileihin. Tulojen desiilit saadaan järjestämällä äänioikeutettujen tulojen mukaan ja jakamalla joukko kymmeneen yhtä suureen osaan. Tällä tavalla muodostetuissa ryhmissä on jokaisessa kaikkien äänioikeutettujen (koko maa) kohdalla noin 422 000 äänioikeutettua. Alueilla, joilta saatiin tieto myös vaalipäivän äänestämisestä, sijoittuu näin muodostettuihin ryhmiin noin 161 000 äänioikeutettua kuhunkin.

Koko maan tasolla aineistosta puuttuu tulotieto 49 351 äänioikeutetulta. Myös vaalipäivän äänet sisältävien alueiden aineistosta tulotieto puuttui 17 154 äänioikeutetulta. Kaikkien äänioikeutettujen valtionveronalaisten tulojen mediaani oli 25 777 euroa, tarkastelluilla rajatuilla alueilla vastaava mediaanitulo oli 25 072 euroa. Suurituloisimpaan tulokymmenykseen koko maassa kuuluneiden äänioikeutettujen valtionveronalaisten tulot olivat vähintään 55 615 euroa, tarkastelluilla alueilla vastaavasti 53 805 euroa vuodessa. Alimpaan tulokymmenykseen kuuluneiden tulot olivat koko maan äänioikeutettujen kohdalla enintään 8 500 euroa ja alueilla 8 497 euroa vuodessa. (Taulukko 4.)

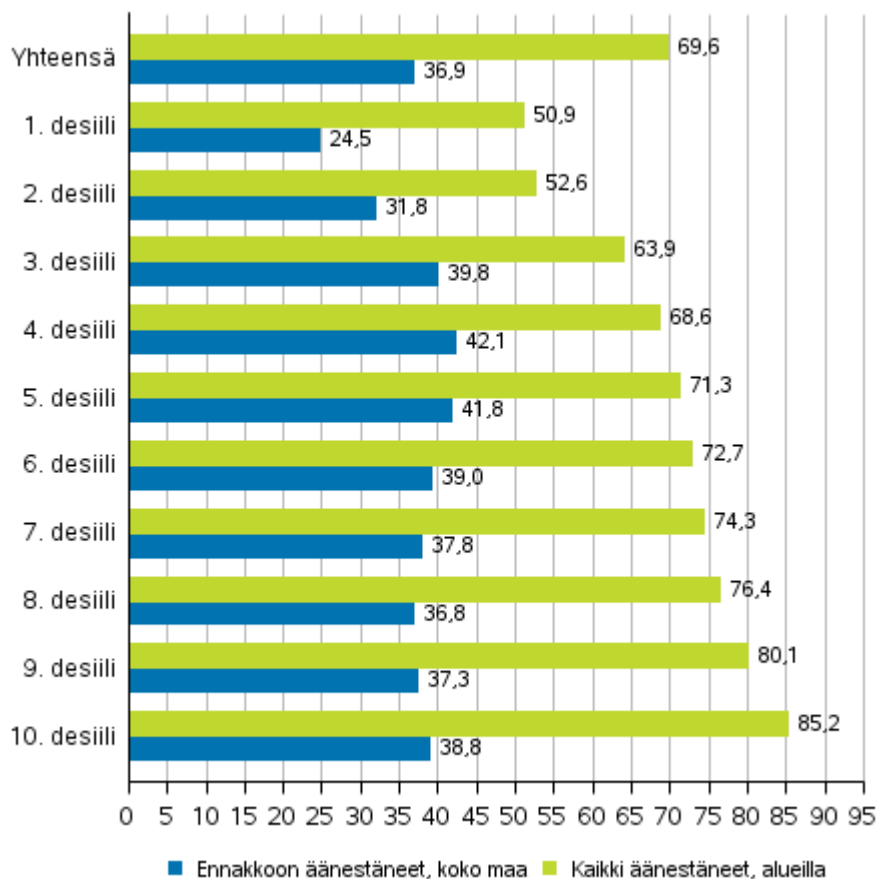
Taulukko 4. Äänioikeutettujen tulodesiilien alarajat presidentinvaalissa 2018, euroa

Desiili	Kaikki äänioikeutetut	Äänioikeutetut alueilla
1. desiili	0	0
2. desiili	8 501	8 498
3. desiili	12 190	12 013
4. desiili	16 105	15 903
5. desiili	20 654	20 347
6. desiili	25 477	25 072
7. desiili	30 270	29 774
8. desiili	35 467	34 810
9. desiili	42 548	41 580
10. desiili	55 615	53 805

Koko maan tasolla tuloilla ei kokonaisuudessaan ole suurta vaikutusta ennakkoon äänestämiseen. Kahdessa alimmassa tulodesiilissä ennakkoon äänestämisen on suhteellisesti vähäisempää kuin korkeammassa tuloluokissa. Kolmannesta tulodesiilistä alkaen ennakkoon äänestämisen asteessa ei tapahdu suuria muutoksia, ennakkoon äänestäneiden osuus vaihtelee näissä luokissa 36,8 ja 42,1 prosentin äänioikeutetuista välillä. (Kuvio 7.)

Tarkasteltaessa kaikkia äänestäneitä alueilla joilta saatiin täydellinen äänestystieto, tulojen vaikutus äänestysaktiivisuuteen on huomattavasti selvempi. Ylemmissä tuloluokissa äänestämisen on säännönmukaisesti pienituloisempia yleisempää. Ylimpään tulodesiiliin kuuluneista äänesti kaikkiaan 85,2 prosenttia. Sen sijaan alimmassa tulodesiilissä äänestysaktiivisuus jäi 50,9 prosentin tasolle. Ero pieni- ja suurituloisimpien äänestysaktiivisuudessa oli siten yli 34 prosenttiyksikköä. (Kuvio 7.)

Kuvio 7. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista tulodesiileittäin presidentinvaalissa 2018, %

Ulkomaalaistausta

Äänioikeutettujen ja äänestäneiden taustaa tarkastellaan kielen ja syntyperän avulla. Kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvien äänestysaktiivisuus oli sekä koko maassa ennakkoon äänestäneiden että kaikkien alueilla äänestäneiden kohdalla kaikkien äänioikeutettujen tasoa korkeampaa. Tarkasteltaessa kaikkia äänestäneitä alueilla, suomen- ja saamenkielisistä äänesti 0,4 prosenttiyksikköä ja ruotsinkielisistä 5,5 prosenttiyksikköä kaikkia äänioikeutettuja enemmän.

Presidentinvaaleissa äänioikeus on sidoksissa kansalaisuuteen, eli muita kuin kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvia äänioikeutettuja on vähemmän kuin esim. kuntavaaleissa. Kaikista äänioikeutetuista suomenkielisiä oli 92,3, ruotsinkielisiä 5,3 ja muunkielisiä 2,4 prosenttia. Alueilla, joista saatiin tieto kaikista äänestäneistä suomea äidinkielenään puhui 93,8, ruotsia 4,2 ja muita kieliä 1,9 prosenttia. Saamenkielisten osuus molemmissa tapauksissa oli 0,03 prosenttia.

Taulukko 5. Koko maassa ennakkoon ja kaikkien alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista sukupuolen ja kielen mukaan presidentinvaalissa 2018, %

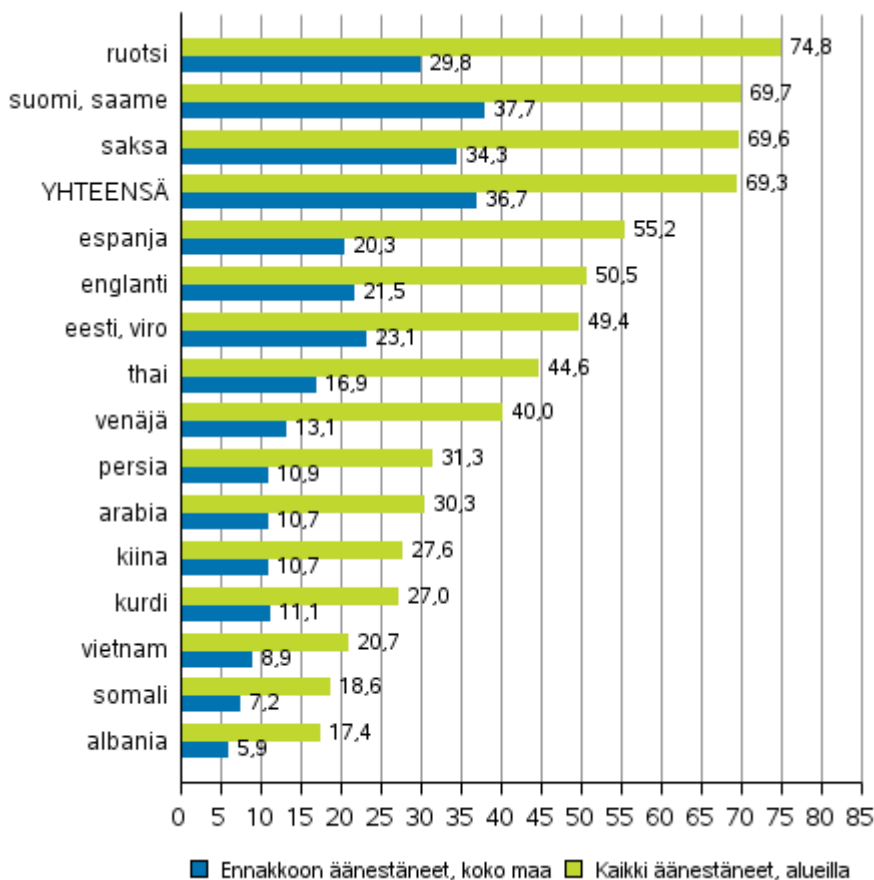
Sukupuoli	Yhteensä		Suomi, saame		Ruotsi		Muu kieli	
	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla
Yhteensä	36,7	69,3	37,7	69,7	29,8	74,8	14,6	37,5
Miehet	33,2	66,1	34,1	66,4	27,0	72,4	13,8	35,5
Naiset	40,0	72,3	41,1	72,8	32,7	77,2	15,4	39,1

Vieraskielisten äänestysaktiivisuus jäi selvästi pienemmäksi kuin kotimaisia kieliä puhuvilla. Ennakkoon koko maassa kaikista äänioikeutetuista vieraskielisistä äänesti 14,6 prosenttia. Vastaavasti kaikista alueilla äänioikeutetuista vieraskielisistä äänesti 37,5 prosenttia, eli lähes 32 prosenttiyksikköä kaikkia äänioikeutettuja vähemmän. (Taulukko 5.)

Kieliryhmien äänestysaktiivisuuden tarkempi tarkastelu osoittaa, että korkein kaikista alueilla annetuista äänistä laskettu äänestysprosentti oli ruotsia äidinkielenään puhuvilla (74,8 %). Suomen- ja saamenkielisten äänestysprosentti oli vastaavasti 69,7. Kuvioon 8. on valittu lukumääräisesti suurimmat kieliryhmät niillä alueilla, joista saatiin tieto myös vaalipäivän äänestämisestä. Tällä tavalla rajattuna suurin äänestysprosentti vieraskielisistä oli saksankielisillä, 69,6 prosenttia äänioikeutetuista. Muista vieraskielisten ryhmistä ainoastaan espanjan- ja englanninkielisten äänestysaktiivisuus ylittää 50 prosentin tason. (Kuvio 8.)

Kuvio 8. Äänestäneiden osuus äänioikeutetuista kieliryhmän mukaan presidentinvaalissa 2018, %

Ikäryhmittäin ja syntyperän mukaan tarkasteltuna nuorten äänestysaktiivisuus jäi vanhempia ikäryhmiä matalammaksi sekä suomalaistaustaisten että ulkomaalaistaustaisten joukossa. Tämä näkyy niin koko maassa ennakkoon äänestäneiden kuin kaikkien alueilla äänestäneidenkin kohdalla. Kaikkien alueilla äänestäneiden kohdalla ero suomalaistaustaisten ja ulkomaalaistaustaisten äänestysaktiivisuudessa oli noin 31 prosenttiyksikköä. Ulkomaalaistaustaisten äänestysaktiivisuus jää alle 30 prosentin 18–34-vuotiaiden ikäryhmissä, yli puolet ulkomaalaistaustaisista äänesti vasta 55 vuotta täyttäneissä ikäryhmissä. (Taulukko 6.)

Taulukko 6. Koko maassa ennakkoon ja kaikkien alueilla äänestäneiden osuus äänioikeutetuista syntyperän ja iän mukaan presidentinvaalissa 2018, %

Ikäluokka	Koko väestö		Suomalais-taustaiset		Ulkomaalais-taustaiset	
	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla	Ennakkoon äänestäneet, koko maa	Kaikki äänestäneet, alueilla
Yhteensä	36,7	69,3	37,2	69,9	15,3	38,4
18-24	22,4	49,2	22,9	49,9	8,0	20,8
25-34	24,2	57,4	24,7	58,3	10,2	27,0
35-44	25,6	70,0	26,1	71,0	11,4	37,5
45-54	31,8	74,3	32,3	75,0	14,4	43,9
55-64	43,4	77,7	43,8	78,1	21,3	50,6
65-74	56,5	81,7	56,8	81,9	33,7	62,0
75-	49,3	66,8	49,4	66,9	39,2	57,7

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Vaalipäivän äänestystiedot: osuus äänioikeutetuista presidentinvaalissa 2018, %

		Osuus äänioikeutetuista (%)	
Helsingin vaalipiiri	Vaalipiiri yhteensä	1,4	
	Helsinki	1,4	
Uudenmaan vaalipiiri	Vaalipiiri yhteensä	45,6	
	Espoo	4,0	
	Vantaa	100,0	
	Karkkila	40,4	
	Kerava	19,8	
	Kirkkonummi	100,0	
	Lohja	100,0	
	Mäntsälä	44,4	
	Nurmijärvi	84,4	
	Porvoo	76,8	
	Sipoo	100,0	
	Vihti	100,0	
	Varsinais-Suomen vaalipiiri	Vaalipiiri yhteensä	39,2
Kaarina		100,0	
Kustavi		100,0	
Kemiönsaari		100,0	
Parainen		100,0	
Masku		71,7	
Mynämäki		100,0	
Naantali		77,4	
Paimio		100,0	
Raisio		100,0	
Salo		84,0	
Somero		100,0	
Uusikaupunki		89,4	
Satakunnan vaalipiiri		Vaalipiiri yhteensä	41,9
		Eurajoki	100,0
	Harjavalta	100,0	
	Karvia	100,0	
	Nakkila	100,0	
	Pomarkku	100,0	
	Pori	75,5	
	Siikainen	100,0	

		Osuus äänioikeutetuista (%)
Hämeen vaalipiiri	Vaalipiiri yhteensä	28,2
	Asikkala	67,2
	Forssa	80,8
	Hausjärvi	100,0
	Hollola	34,7
	Hämeenlinna	18,2
	Janakkala	100,0
	Jokioinen	100,0
	Lahti	20,0
	Sysmä	100,0
	Tammela	79,4
	Ypäjä	100,0
Pirkanmaan vaalipiiri	Vaalipiiri yhteensä	40,4
	Hämeenkyrö	100,0
	Juupajoki	100,0
	Kangasala	12,8
	Orivesi	60,5
	Parkano	100,0
	Pälkäne	100,0
	Sastamala	51,2
	Tampere	59,1
	Valkeakoski	87,2
Kaakkois-Suomen vaalipiiri	Vaalipiiri yhteensä	14,7
	Kotka	2,9
	Kouvola	5,4
	Luumäki	100,0
	Mikkeli	45,9
	Pertunmaa	100,0
	Pieksämäki	100,0
	Pyhtää	100,0
	Sulkava	88,1
	Virolahti	85,0
Savo-Karjalan vaalipiiri	Vaalipiiri yhteensä	34,4
	Ilomantsi	100,0
	Joensuu	97,4
	Keitele	100,0
	Kontiolahti	69,9
	Outokumpu	100,0
	Lapinlahti	53,6
	Lieksa	97,9
	Liperi	100,0
	Pielavesi	67,0
	Polvijärvi	85,0
	Siilinjärvi	18,0
	Varkaus	16,4

		Osuus äänioikeutetuista (%)
Vaasan vaalipiiri	Vaalipiiri yhteensä	35,5
	Alajärvi	100,0
	Alavus	100,0
	Halsua	100,0
	Isojoki	100,0
	Kannus	100,0
	Kaskinen	100,0
	Kaustinen	100,0
	Kristiinankaupunki	66,5
	Kuortane	100,0
	Lappajärvi	100,0
	Maalahti	82,8
	Mustasaari	66,4
	Perho	100,0
	Seinäjoki	16,1
	Soini	100,0
	Toholampi	84,6
	Vaasa	100,0
	Vöyri	100,0
	Keski-Suomen vaalipiiri	Vaalipiiri yhteensä
Hankasalmi		52,0
Jyväskylä		99,1
Jämsä		100,0
Kannonkoski		100,0
Karstula		100,0
Kivijärvi		100,0
Konnevesi		100,0
Laukaa		100,0
Muurame		28,6
Petäjävesi		100,0
Saarijärvi		100,0
Toivakka		100,0
Viitasaari		84,8

		Osuus äänioikeutetuista (%)
Oulun vaalipiiri	Vaalipiiri yhteensä	70,9
	Alavieska	100,0
	Haapajärvi	100,0
	Haapavesi	100,0
	Hailuoto	100,0
	Kajaani	61,0
	Kempele	75,0
	Kuusamo	100,0
	Liminka	100,0
	Lumijoki	100,0
	Nivala	100,0
	Oulu	100,0
	Pudasjärvi	65,8
	Puolanka	100,0
	Pyhäjärvi	100,0
	Raahe	16,4
	Reisjärvi	100,0
	Sotkamo	100,0
	Vaala	100,0
	Utajärvi	100,0
Ylivieska	100,0	
Lapin vaalipiiri	Vaalipiiri yhteensä	69,8
	Inari	72,8
	Kemi	98,4
	Keminmaa	27,0
	Kolari	51,2
	Pelkosenniemi	100,0
	Posio	100,0
	Ranua	100,0
	Rovaniemi	100,0
	Sodankylä	66,0
	Tervola	100,0
	Tornio	78,4

Liitetaulukko 2. Äänioikeutettujen taustatekijöitä presidentinvaalissa 2018

	Äänioikeutetut/ koko maa	Äänestysalueet, joilta kaikki äänestystieto	Kunnat, joista äänestystieto kaikilta äänestysalueilta	Äänestysalueet niissä kunnissa, joista äänestystieto vain osasta äänestysalueilta
Ikä k/a	50,8	50,5	50,6	50,4
Sukup., miehiä (%)	48,6	48,8	49,3	48,1
tulot, mediaani (e)	25 477,0	25 072,0	25 813,0	24 175,0
koulutus: perusaste (%)	24,9	24,7	25,4	23,9
koulutus: keskiaste (%)	42,9	43,9	43,7	44,2
koulutus: alin korkea-aste (%)	10,3	10,4	10,4	10,5
koulutus: alempi korkea-aste (%)	11,5	11,6	11,3	11,8
koulutus: ylempi korkeak., tutk. (%)	10,5	9,3	9,2	9,5
työllisiä (%)	51,5	50,9	52,5	49,0
työttömiä (%)	7,6	8,0	7,6	8,5
opiskelijoita (%)	6,4	7,0	6,4	7,6
eläkeläisiä (%)	31,3	31,2	30,6	31,9
muut tv. ulkopuol. (%)	3,1	3,0	3,0	3,0
suomenkielisiä (%)	92,3	93,8	92,7	95,2
ruotsinkielisiä (%)	5,3	4,2	5,2	3,1
muunkielisiä (%)	2,4	1,9	2,1	1,8
suomalaistausta (%)	97,7	98,1	97,9	98,3
ulkomaalaistausta (%)	2,3	1,9	2,1	1,7
Kyllönen (VAS), kannatus (%)	3,0	3,1	3,0	3,2
Haavisto (VIHR), kannatus (%)	12,4	11,4	10,8	12,2
Vanhanen (KESK), kannatus (%)	4,1	4,2	4,8	3,4
Huhtasaari (PS), kannatus (%)	6,9	7,2	7,4	7,0
Haatainen (SDP), kannatus (%)	3,2	3,3	3,1	3,5
Väyrynen (val.yhd.), kannatus (%)	6,2	6,6	6,9	6,1
Niinistö (val.yhd.), kannatus (%)	62,6	63,0	62,7	63,6
Torvalds (RKP), kannatus (%)	1,5	1,2	1,3	1,1

Presidentinvaalit, laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto tilaston tietosisällöstä

Presidentinvaalit toimitetaan suoralla kansanvaalilla joka kuudes vuosi. Tilastokeskus tuottaa presidentinvaaleista viralliset tilastot, jotka koostuvat tasavallan presidentin ensimmäisestä ja toisesta vaalista. Keskeisintä sisältöä ovat: presidenttiehdokkaiden saamat äänimäärät ja osuudet eroteltuna ennakoäänestyksessä saatuihin ja varsinaisena vaalipäivänä saatuihin ääniin, tiedot äänioikeutettujen ja äänestäneiden lukumääristä sukupuolen mukaan, ennakoita äänestäneiden lukumäärät sukupuolen mukaan.

1.2 Olennaiset käsitteet

Vaalitoimitus

Suomen Perustuslain mukaan tasavallan presidentin valitsee Suomen kansa välittömällä (suoralla) vaalilla syntyperäisistä Suomen kansalaisista kuuden vuoden pituiseksi toimikaudeksi. Sama henkilö voidaan valita presidentiksi enintään kahdeksi perättäiseksi toimikaudeksi.

Presidentti valitaan suoralla, tarvittaessa kaksivaiheisella vaalilla. Vaalipäivä on vaalivuoden tammikuun neljäs sunnuntai. Mikäli joku ehdokkaista saa jo tässä (ensimmäisessä) vaalissa yli puolet annetuista (s.o. hyväksytyistä) äänistä, tulee hän valituksi presidentiksi. Jos näin ei käy, toimitetaan kahden viikon kuluttua sunnuntaina toinen vaali kahden ensimmäisessä vaalissa eniten ääniä saaneen ehdokkaan kesken. Tässä toisessa vaalissa enemmän ääniä saanut ehdokas valitaan presidentiksi. Jos vaaliin asetetaan vain yksi ehdokas, tulee tämä valituksi ilman vaalia. Presidentti astuu virkaansa vaalia seuraavan kuukauden 1.päivänä.

Suoralla vaalilla on valittu presidentti vuosina 2012 (Sauli Niinistö), 2006 (Tarja Halonen), 2000 (Tarja Halonen) ja 1994 (Martti Ahtisaari).

Sitä ennen on presidentti valittu:

- eduskunnan päätöksellä vuosina 1919 (K.J. Ståhlberg) ja 1946 (J.K. Paasikivi),
- valitsijamiesten vaaleilla vuosina 1925 (Lauri Kr. Relander), 1931 (P.E. Svinhufvud), 1937 (Kyösti Kallio), 1950 (J.K. Paasikivi), 1956, 1962, 1968, 1978 (Urho Kekkonen) ja 1982 (Mauno Koivisto),
- valittujen (vuonna 1937) valitsijamiesten toimittamilla vaaleilla vuosina 1940 ja 1943 (Risto Ryti)
- erityisellä lailla vuosina 1944 (C.G.E. Mannerheim) ja 1974 (Urho Kekkonen)
- välittömän vaalin ja valitsijamiesten vaalien yhdistelmällä vuonna 1988 (Mauno Koivisto).

Vaalilainsäädäntö

Nykyiset presidentin valintaan liittyvät perussäännökset sisältyvät Suomen Hallitusmuotoon ja vuonna 1998 tehdyllä vaalilainsäädännön muutoksella koottiin kaikkia vaaleja koskevat säännökset yhteen lakiin, vaalilakiin (714/1998), joka tuli voimaan 8.10.1998. Vaalit toimitetaan voimassa olevan vaalilain mukaisesti, tarkemmin Oikeusministeriön verkkosivuilla www.vaalit.fi (=> vaalilainsäädäntö) ja www.finlex.fi, vaalilaki (714/1998).

Vaalitapa ja sen muutokset

Presidentti valittiin vuoden 1982 vaaleihin saakka välillisen vaalitavan mukaan. Kansa äänesti 300 valitsijamiestä, jotka kokoontuivat valitsemaan tasavallan presidentin. Hallitusmuotoa muutettiin vuonna 1981 annetulla lailla siten, että valitsijamiesten lukumääräksi tuli 301. Presidentin vaalitapaa on uudistettu kaksi kertaa kansanvaltaisempaan suuntaan:

- vuonna 1987 uusi vaalitapa oli sekavaalijärjestelmä, jossa äänioikeutetut äänestivät sekä suoraan presidenttiehdokasta että valitsijamiesehdokasta
- vuonna 1991 siirryttiin kokonaan suoraan kansanvaaliin eli äänestäjät antavat äänensä suoraan presidenttiehdokkaalle ilman valitsijamiehen välitystä, vaalitavan kaksivaiheisuus tarkoittaa sitä, että

uusi vaali toimitetaan kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan kesken, jos kukaan ehdokkaista ei saa ensimmäisellä kierroksella yli 50% äänistä.

Vaalien toimittamisen keskeiset periaatteet

Kaikki Suomen vaalit toimitetaan noudattaen seuraavia periaatteita:

- **Vaalit ovat välittömät.** Valitsijat (äänioikeutetut) äänestävät suoraan niitä henkilöitä, jotka he tahtovat saada valituiksi.
- **Vaalit ovat salaiset.** Vaalisalaisuudella tarkoitetaan, etteivät vaaliviranomaiset eivätkä muutkaan saa tietää, ketä äänestäjä on äänestänyt, vai onko hän jättänyt tyhjän äänestyslipun.
- **Vaaleissa on yleinen ja yhtäläinen äänioikeus.** Yleisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että äänioikeus on riippuvainen vain sellaisista edellytyksistä, jotka kansalaisella yleensä on. Yhtäläisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että jokaisella äänioikeutetulla on yhtäläinen äänioikeus vaikuttaa vaalin tulokseen. Yleisissä vaaleissa kullakin on yksi ääni.
- **Kunkin äänestäjän on äänestettävä itse.** Äänioikeutta ei saa käyttää valtuusmiehen eli asiamiehen kautta.
- **Äänestämisen on tapahduttava vaaliviranomaisen edessä.**

Äänioikeus ja äänioikeusrekisteri, äänestäminen ja vaalituloksen laskeminen

Äänioikeus

Presidentinvaalissa äänioikeutettu on asuinpaikkaan katsomatta jokainen Suomen kansalainen, joka viimeistään ensimmäisen vaalin vaalipäivänä täyttää 18 vuotta.

Äänioikeusrekisteri

Väestörekisterikeskus laatii äänioikeutetuista atk-perusteisen rekisterin (äänioikeusrekisteri) 46. päivänä ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteriin otetaan jokaisesta äänioikeutetusta ne tiedot (mm. nimi, henkilötunnus, vaalipiiri, kotikunta ja äänestyspaikka), jotka olivat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteri perustetaan 13.12.2017 niiden tietojen perusteella, jotka olivat väestötietojärjestelmässä 8.12.2017.

Äänioikeusrekisteri on julkisesti nähtävillä maistraateissa 41. päivästä ennen vaalipäivää alkaen (eli 18.12.2017 lukien). Jokaiselle rekisteriin otetulle postitetaan lisäksi viimeistään 24. päivänä ennen vaalipäivää (4.1.2018) ilmoitus äänioikeudesta (ilmoituskortti), jossa mainitaan mm. vaalipäivä, ennakoäänestyspäivät, äänioikeutetun äänestyspaikan osoite sekä vaaliviranomaisen yhteystiedot. Äänioikeusrekisteristä tulostetaan myöhemmin vaaliluettelot vaalipäivän äänestyspaikoille. Äänioikeusrekisteriä koskevat oikaisuvaatimukset tulee tehdä maistraateille viimeistään 16. päivänä ennen vaalipäivää, maistraatti ratkaisee oikaisuvaatimukset viimeistään 13. päivänä ennen vaalipäivää.

Äänioikeusrekisteri tulee lainvoimaiseksi 12. päivänä ennen vaalipäivää eli tiistaina 16.1.2018 kello 12.

Äänestäminen

Äänioikeutettu voi äänestää joko 1) ennakoäänestysaikana tai 2) vaalipäivänä sunnuntaina.

Ennakoäänestys toimitetaan I ja II vaaleissa sekä kotimaassa että ulkomailla. Jokainen äänioikeutettu saa äänestää ennakolta kotimaan yleisissä ennakoäänestyspaikoissa ja ulkomailla Suomen edustustoissa.

Vaalipäivän äänestyksessä äänioikeutettu voi äänestää vain oman äänestysalueensa äänestyspaikassa.

Ensimmäisen vaalin äänestyspäivä on sunnuntai 28.1.2018.

Äänestäjän ei tarvitse esittää erityistä syytä ennakoäänestykselle, vaan hän voi vapaasti valita ennakoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen välillä. Ennakoäänestys aloitetaan 11. päivänä ennen vaalipäivää (17.1.2018) sekä lopetetaan ulkomailla 8. päivänä (20.1.2018) ja kotimaassa 5. päivänä (23.1.2018) ennen vaalipäivää.

Mahdollinen toinen vaalipäivä on sunnuntai 11.2.2018.

Ennakoäänestys kotimaassa 31.1.-6.2.2018 ja ulkomailla 31.1.-3.2.2018.

Vaalituloksen laskeminen

Vaalin tulos lasketaan kuten eduskuntavaaleissa, kuitenkin niin, ettei d'Hondt'in laskentajärjestelmää käytetä, vaan lasketaan ehdokkaiden saamat äänimäärät ja asetetaan ehdokkaat sen mukaiseen paremmuusjärjestykseen. Jos äänimäärät ovat samat, järjestys arvotaan.

Kummankin vaalin jälkeen Helsingin vaalipiirilautakunta vahvistaa kullekin ehdokkaalle koko maassa annettujen äänten lopullisen määrän ja ilmoittaa ne oikeusministerille. Jos joku ehdokkaista on ensimmäisessä vaalissa saanut yli puolet annetuista äänistä, valtioneuvosto toteaa oikeusministeriön esittelyssä, että ehdokas on valittu presidentiksi.

Jos yksikään ehdokas ei ensimmäisessä vaalissa saa yli puolta annetuista äänistä, oikeusministeriö toteaa, että kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan kesken toimitetaan kahden viikon kuluttua toinen vaali. Toisen vaalin jälkeen valtioneuvosto toteaa, kumpi ehdokkaista sai enemmän ääniä ja tulee siten valituksi presidentiksi.

Vaalikelpoisuus ja ehdokasasettelu

Vaalikelpoisuus

Presidenttiehdokkaan on oltava syntyperäinen Suomen kansalainen.

Ehdokasasettelu

Presidenttiehdokkaita voivat asettaa

1. ne puoluekisterissä olevat puolueet, joiden ehdokaslistoilta on valittu presidentinvaalia edeltävissä eduskuntavaaleissa vähintään yksi kansanedustaja sekä
2. vähintään 20 000 äänioikeutetun perustamat valitsijayhdistykset

Kukin puolue tai valitsijayhdistys saa asettaa vain yhden ehdokkaan. Kukin puolue valitsee oman ehdokkaansa puolueen sääntöjen mukaisella tavalla. Puolueilla ja valitsijayhdistyksillä voi olla sama ehdokas.

Ehdokkaat ovat ehdokkaina koko maassa. Puolueen ja valitsijayhdistyksen tulee toimittaa ehdokashakemuksensa Helsingin vaalipiirilautakunnalle viimeistään 47 päivänä ennen vaalipäivää tiistaina 12.12.2017 ennen klo 16.

Helsingin vaalipiirilautakunta tutkii ehdokashakemukset ja vahvistaa ehdokasasettelun 38 päivänä ennen vaalipäivää perjantaina 15.12.2017 laatimalla presidentinvaalin ensimmäisen vaalin ehdokasluettelon, johon otetaan arvotussa järjestyksessä kaikki ehdokkaat. Jokaisesta ehdokkaasta on luettelossa seuraavat tiedot: järjestysnumero (alkaen numerosta 2), nimi, kotikunta sekä arvo, ammatti tai toimi. Ehdokasluettelo on nähtävillä mm. äänestyskopeissa.

Jos presidentinvaalin toinen vaali toimitetaan, Helsingin vaalipiirilautakunta laatii tätä vaalia varten uuden ehdokasluettelon, johon on otettu molemmat toisessa vaalissa olevat ehdokkaat samoilla järjestysnumeroilla, mitkä heillä oli ensimmäisessä vaalissa.

Äänestysprosentti = äänestäneiden osuus äänioikeutetuista

Valtiollisissa vaaleissa tilastoissa esitetään neljä erilaista äänestysprosenttia:

- 1. Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti
- 2. ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti
- 3. kokonaisuäänestysprosentti, joka sisältää edellä mainitut molemmat ryhmät
- 4. em. ryhmästä 2 erikseen eriteltyä Ruotsissa asuvien äänestysprosentti

Ennakoäänestyksessä huomioon otetut, hyväksytyt ja hylätyt äänestysliput

Ennakoäänenten laskenta alkaa pääsääntöisesti varsinaisena vaalipäivänä, sunnuntaina, klo 15. Suurissa vaalipiireissä voidaan alkamisaikaa aikaistaa, kuitenkin niin että aikaisin mahdollinen aika on klo 12. Ennakoäänien laskennan tulos pyritään saamaan valmiiksi klo 20:een mennessä, mistä alkaen niistä saadaan julkistaa ennakkotietoja.

Vaalipiirit

Presidentinvaalissa maa on yhtenä vaalipiirinä. Vaalin tulosta laskettaessa paikkoja ei siten jaeta eri alueille. Kaikissa tilastoissa kuitenkin esitetään myös vaalipiirikohtaiset tulokset eri vaalien vertailtavuuden takia.

Vaalipiiri- ja kuntamuutokset sekä kuntaliitokset

Eri vuosien vaaleja koskevat vaalipiiri- ja kuntamuutokset sekä kuntaliitokset on esitetty internetissä julkistuksen liitetaulukossa (Presidentinvaalit kotisivulla).

Kunnat on sijoitettu vaalipiireihin voimassa olevan vaalipiirijaon mukaan.

Käytetyt luokitukset

Tilastokeskuksen kuntaluokitus, vaalipiiri, kunta, äänestysalue, puolue (puolurekisteriin merkityt), ehdokkaiden ja valittujen ikä, asuinmaa.

Presidentinvaalissa 2018 asettivat ehdokkaita seuraavat rekisteröidyt puolueet ja valitsijayhdistykset:

- Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP) - Tuula Haatainen
- Suomen Keskusta (KESK) - Matti Vanhanen
- Ruotsalainen kansanpuolue (RKP) - Nils Torvalds
- Vihreä liitto (VIHR) - Pekka Haavisto
- Vasemmistoliitto (VAS) - Merja Kyllönen
- Perussuomalaiset (PS) - Laura Huhtasaari
- Valitsijayhdistys B - Sauli Niinistö
- Valitsijayhdistys A - Paavo Väyrynen

Tietojenkeruumenetelmät ja tietolähde

Tilastokeskus saa vaalien perusaineiston oikeusministeriön vaalitietojärjestelmästä, jonka teknisen toteuttamisen hoitaa Tieto Oyj.

1.3 Lait, asetukset ja suositukset

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (laki Tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös vaalitulokset. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Väestö- ja elinolutilastot vaalitulosten tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-1743-16).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisuaineistoon. Tilaston perusaineisto perustuu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään, joka koostuu kuudesta osajärjestelmästä. Näitä ovat:

1. Pohjatietojärjestelmä, jossa ovat tiedot mm. vaalipiiri-, kunta-, äänestysaluejaoista sekä vaaliviranomaisista;
2. Äänestyspaikkajärjestelmä (äänestyspaikkarekisteri), jossa ovat tiedot yleisistä ennakoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista;
3. Äänioikeusjärjestelmä (äänioikeusrekisteri), johon Väestörekisterikeskus poimii tiedot äänioikeutetuista 46. päivänä ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteriin otetaan jokaisesta äänioikeutetusta ne tiedot (mm. nimi, henkilötunnus, vaalipiiri, kotikunta ja äänestyspaikka), jotka olivat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteri tulee lainvoimaiseksi 12. päivänä ennen vaalipäivää kello 12;
4. Ehdokasjärjestelmä (ehdokasrekisteri), johon merkitään ehdokkaasta seuraavat tiedot: nimi, ehdokasnumero, ammatti, kotikunta, puolue/valitsijayhdistys (jonka ehdokkaana hän on), henkilötunnus;
5. Keskitetty laskentajärjestelmä, johon vaalipiirilautakunnat ja kuntien keskusvaalilautakunnat toimittavat vaalien tulostiedot;
6. Tilasto- ja tietopalvelujärjestelmä, jonka avulla vaalien tulostiedot ja muut tilastotiedot välitetään tiedotusvälineille ja Tilastokeskukselle.

Tilastokeskuksen vaalitietojärjestelmä koostuu kahdesta vaalitiedostosta, joita ovat: aluetiedosto ja ehdokastiedosto.

Äänestäneiden tausta-analyysi

Vaalitilastojen yhteydessä tuotetaan tausta-analyysi äänestäneistä suhteessa äänioikeutettuihin. Vuoden 2018 presidentinvaalissa äänioikeutettujen henkilöperusjoukko perustuu 13.12.2017 perustettuun äänioikeusrekisteriin. Äänioikeusrekisteriin tehdään jokaisen ennakkoon äänestävän äänestämistä merkintä, lisäksi äänioikeusrekisteriin tallentuu merkintä vaalipäivänä äänestämisestä, mikäli äänestysalueella on ollut käytössä sähköinen äänioikeusrekisteri. Äänioikeusrekisteriin yhdistetyt henkilöiden taustatiedot perustuvat Tilastokeskuksen tilastoaineistoihin, mm. väestö-, perhe- ja työssäkäyntitilastoihin ja tutkintorekisteriin.

Analyysissä on kuvattu äänestäneitä ja äänioikeutettuja tiettyjen muuttajien suhteen. Vuoden 2018 presidentinvaalissa äänioikeutettujen taustatiedot ovat yleensä vuodelta 2016. Tätä uudempia tietoja ei ole ollut käytettävissä. Henkilön ikä on ikä vaalipäivänä kokonaisina vuosina.

Seuraavassa on kuvattu analyysissä käytetyt taustamuuttajat.

Ulkomaalaistausta

Ulkomaalaistaustaisuutta on tarkasteltu kahden eri muuttujan avulla eli henkilön kielen tai syntyperän mukaan. Kielen mukaan ulkomaalaistaustaisiksi on luokiteltu ne henkilöt, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Syntyperän mukaan ulkomaalaistaustaisina pidetään henkilöitä, joiden molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. Tiedot ovat vuodelta 2016.

Pääasiallinen toiminta

Pääasiallisen toiminnan käsite kuvaa henkilön taloudellisen toiminnan laatua. Väestö jaetaan pääasiallisen toiminnan perusteella työvoimaan kuuluviin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Nämä ryhmät voidaan edelleen jakaa alaryhmiin. Luokitus perustuu tietoihin henkilön toiminnasta vuoden viimeisellä viikolla. Tiedot pääasiallisesta toiminnasta perustuvat eri rekistereistä saatuihin tietoihin.

Tässä analyysissä pääasiallinen toiminta on luokiteltu seuraavasti:

- työlliset
- työttömät
- opiskelijat
- eläkeläiset
- muut työvoiman ulkopuolella olevat

Analyysissä eläkeläisten ryhmän muodostavat vanhuuseläkeläiset, työttömyyseläkeläiset ja työkyvyttömyyseläkeläiset. Varusmiehet ja siviilipalvelusmiehet on laskettu mukaan työvoiman ulkopuolella oleviin. Käytetty tieto kuvaa henkilön toimintaa vuoden 2016 viimeisellä viikolla.

Perheasema

Tässä analyysissä väestö on jaoteltu perheaseman mukaan seuraaviin luokkiin:

- avioliitossa elävä, avioliitossa elävä
- yksinhuoltaja
- perheetön
- kotona asuva (täysi-ikäinen) lapsi
- tuntematon

Avioliitossa eläviin luetaan kaikki avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa elävät. Yksinhuoltajiksi on määritelty yhden vanhemman perheiden vanhemmat. Lapsiksi on määritelty omien/oman tai ottovanhempiensa/vanhempansa kanssa asuvat perheessä lapsen asemassa olevat henkilöt.

Tieto henkilön perheasemasta on vuodelta 2016.

Koulutusaste

Perusasteen tutkinnon suorittaneilla on koulutusta korkeintaan 9 vuotta. Näitä koulutuksia ovat esim. kansa-, keski- ja peruskoulun tutkinnot.

Keskiasteen tutkinnon suorittaneilla on koulutusta 11–12 vuotta. Näitä koulutuksia ovat esim. ylioppilastutkinnot, 1–3 -vuotiset ammatilliset tutkinnot ja ammatilliset perustutkinnot.

Alimman korkea-asteen koulutus kestää 2–3 vuotta keskiasteen jälkeen. Näitä koulutuksia ovat esim. tekniikan, merkonomien ja sairaanhoitajan tutkinnot, jotka eivät ole ammattikorkeakoulututkintoja.

Alemman korkeakoulututkinnon suorittaminen vaatii 3–4 vuotta päätoimista opiskelua keskiasteen jälkeen. Alemmaan korkeakouluasteeseen luetaan esim. ammattikorkeakoulututkinnot ja alemmat korkeakoulututkinnot.

Ylemmän korkeakouluasteen tutkinnon suorittaminen vaatii pääsääntöisesti 5–6 vuotta päätoimista opiskelua keskiasteen jälkeen. Ylempään korkeakouluasteeseen luetaan esim. maisteritutkinnot ja lääkäreiden erikoistumistutkinnot.

Tutkijakoulutusasteen tutkinnon suorittaminen edellyttää itsenäisen ja julkaisukelpoisen tutkimustyön tai väitöskirjan tekemistä. Tutkinnot ovat tieteellisiä lisensiaatin ja tohtorin tutkintoja.

Tiedot henkilön koulutuksesta saadaan Tilastokeskuksen tutkintorekisteristä. Analyysissä käytetyt tiedot ovat vuodelta 2016.

Valtionveronalaiset tulot

Eräin poikkeuksin kaikki rahana tai rahanarvoisena etuutena saatu tulo on veronalaista. Veronalaisia eivät ole mm. eräät sosiaaliavustukset, päivärahat ja korvaukset. Tällaisia ovat esimerkiksi lapsilisät, asumistuet ja toimeentulotuki. Veronalaisia eivät myöskään ole mm. julkisyhteisöiltä saadut stipendit ja apurahat.

Tiedot perustuvat verohallituksen verotietokannan valtionveronalaisia tuloja koskeviin tietoihin. Analyysissä käytetyt tiedot ovat vuodelta 2016.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Vaalitilastojen aineisto perustuu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään ja vaaliviranomaisten toimittamiin tietoihin, joita voidaan pitää luotettavana.

4. Tietojen ajantasaisuus ja tarkkuus

Vahvistetut tiedot poikkeavat aina jonkin verran ennakkotilastojen luvuista.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Tilastot julkaistaan internetissä, StatFin-palvelussa sekä Presidentinvaalit-tilastosivulla. Kunnittaiset ja äänestysalueittaiset vaalitiedot sekä ehdokkaiden saamat äänimäärät viedään StatFin-palveluun.

Presidentinvaalit-tilastosivulla julkaistaan kolmella kielellä (suomi, ruotsi ja englanti) julkistuksia ja kyseistä vaalia koskevien taulukoiden lisäksi aikasarjataulukkoita.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Uusi tilastollinen kuntaryhmitys (kaupunkimaiset, taajamamaiset ja maaseutumaiset) otettiin käyttöön vuodesta 2000 alkaen. Sitä aikaisemmin kunnat ryhmiteltiin seuraavasti: kaupungit ja muut kunnat. Vaalien välillä tapahtuneet vaaliipiiri- ja kuntamuutokset on huomioitu tilastoissa, joissa on vertailutieto edellisen vaalin tuloksiin.

Presidentinvaalit-tilastosivulla esitetään vaalitulostietoja aikasarjataulukkoina vuodesta 1925 alkaen.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys sekä dokumentointi

Oikeusministeriö julkaisee kattavaa yleistietoa eri vaaleista sekä valtakunnallisen ehdokasrekisterin ja vaalitulostietoja verkkosivuillaan (www.vaalit.fi). Oikeusministeriön julkaisema tilasto ennakoäänestäneiden osalta poikkeaa Tilastokeskuksen ennakoäänestäneiden tilastosta, sillä ne määrittellään eri perustein:

- Oikeusministeriö laskee ennakkoäänestäneiden määrän äänioikeutettujen määrästä
- Tilastokeskus laskee ennakkoäänestäneiden määrän kaikkien äänestäneiden määrästä

Tilastoissa käytetyt luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen kotisivuilta.

Lisätietoja

Sami Fredriksson 029 551 2696

Jaana Asikainen 029 551 3506

Vastaava tilastojohtaja:

Jari Tarkoma

vaalit@tilastokeskus.fi

<http://tilastokeskus.fi/presidentinvaalit>

Lähde: Presidentinvaalit 2018, Katsaus äänestämiseen, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 2242-3672 (pdf)